

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่ง ที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวจากข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าในปี 2559 จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือน (Visitor) ทั้งสิ้น 9.29 ล้านคน เพิ่มขึ้น 0.62 ล้านคน จากปี 2558 หรือคิดเป็นร้อยละ 7.16 โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.38 และนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.98 นอกจากนี้ ในปี 2558 จังหวัดเชียงใหม่มีรายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือน (Visitor) ทั้งสิ้น 82,570 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 8,813 ล้านบาท จากปี 2558 หรือคิดเป็นร้อยละ 11.95 โดยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.57 และนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.61 (การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่, 2559)

การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ในปี 2561 มีแนวโน้มการเติบโตของทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ เนื่องจากเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศและระดับโลก มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมีแหล่งอำนวยความสะดวกทันสมัยสำหรับนักท่องเที่ยว ทั้งที่พัก โรงแรม รีสอร์ทและโฮมสเตย์ที่มีชื่อเสียง อีกทั้งยังมีร้านอาหารจำนวนมาก เห็นได้จากการจัดอันดับเมืองท่องเที่ยวของนิตยสารด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญของโลก ในปี 2559 จังหวัดเชียงใหม่ได้รับการจัดอันดับให้เป็นเมืองนำท่องเที่ยวมากที่สุดในโลก เป็นเมืองนำท่องเที่ยวอันดับที่ 1 ของเอเชีย และอันดับที่ 2 ของโลก จากนิตยสารทราเวล แอนด์ เลชเชอร์ (สหรัฐอเมริกา) โดยการเดินทางสู่จังหวัดเชียงใหม่หรือจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนเหนือของกรุงเทพมหานคร ห่างขึ้นไปประมาณ 700 กิโลเมตร สามารถเดินทางไป ถึงได้ด้วยหลากหลายวิธี สนามบินนานาชาติเชียงใหม่ ประตูหลักสู่ภาคเหนือ ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองไปเพียงแค่ 15 นาที ทางรถยนต์ ที่ช่วยย่นระยะเวลาในการเดินทางอย่างมาก หากเดินทางโดยเครื่องบินใช้เวลาแค่ เพียง 1 – 1.30 ชั่วโมง เท่านั้น หรือถ้าจะขับรถไปเองก็ใช้เวลาประมาณ 8 ชั่วโมง นอกจากนั้นคุณยังสามารถขึ้นรถโดยสารจากสถานีขนส่งหมอชิต หรือนั่งรถไฟไป ซึ่งทั้งสองวิธีนี้ใช้เวลาประมาณ 10 – 12 ชั่วโมง (การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่, 2559)

การเดินทางมายังจังหวัดเชียงใหม่ถือว่ามีความสะดวกสบาย แต่ระบบการขนส่งสาธารณะภายในจังหวัดเชียงใหม่ยังไม่มีระบบขนส่งมวลชนของภาครัฐ มีเพียงการให้บริการของรถสองแถวแดง ที่ให้บริการ แต่ปัจจุบันมีความแตกต่างในด้านมาตรฐานการบริหาร ความสะดวก และความปลอดภัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดเชียงใหม่ โดยพบว่า มีปัญหาร้องเรียนจากนักท่องเที่ยวถึงการให้บริการของรถสองแถวแดงในจังหวัด

เชียงใหม่ที่หลากหลาย อาทิเช่น การคิดอัตราค่าบริการเกินราคา เรื่องคุณภาพการให้บริการเป็นต้น จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการระบบขนส่งสาธารณะในจังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งในปัจจุบันสภาพการจราจรในจังหวัดเชียงใหม่ มีปริมาณรถหนาแน่น หากเข้าสู่ช่วงชั่วโมงเร่งด่วน จึงได้มีแผนแม่บทโครงการรถไฟฟ้ารางเบาในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะเป็นอีกทางเลือกในการเดินทางทั้งของคนพื้นที่ จ.เชียงใหม่ และนักท่องเที่ยว เพื่อแก้ไขปัญหาการเดินทางเข้าถึงสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวได้

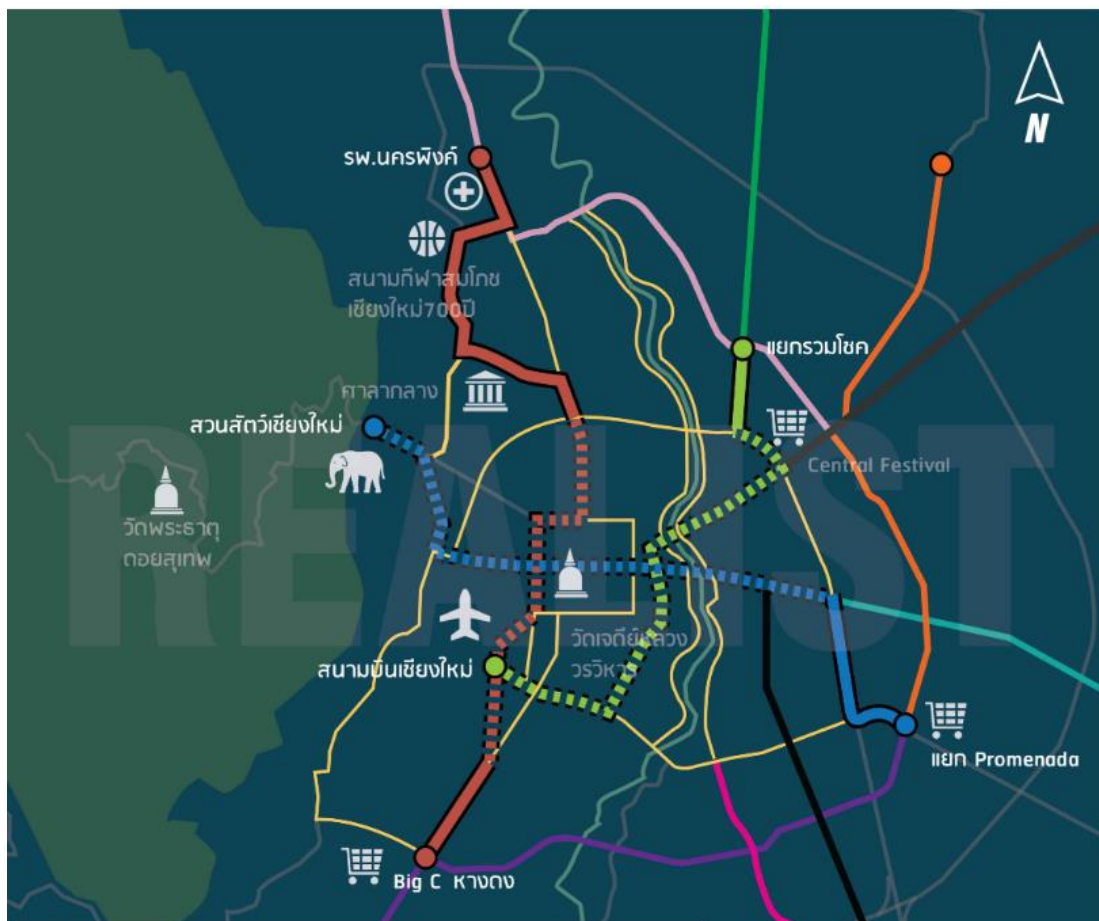
เริ่มต้นจากโครงการระบบขนส่งมวลชนรางเบาจังหวัดเชียงใหม่ สายสีแดง (โรงพยาบาลนครพิงค์ – แยกแม่เหียะสมานสามัคคี) ระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร เริ่มต้นทางวิ่งบนดิน โรงพยาบาลนครพิงค์ ศูนย์ราชการเชียงใหม่ สนามกีฬาสมโภชเชียงใหม่ 700 ปี ศูนย์ประชุมนานาชาติ สถานตำรวจช่างเผือก เริ่มใช้ทางวิ่งใต้ดินที่แยกช่วงสิงห์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สถานีขนส่งช่างเผือก โรงพยาบาลเชียงใหม่ราม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

ระบบขนส่งรางเบาสายสีเขียว ระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร เริ่มต้นจากทางวิ่งบนดิน แยกรวมโชค เริ่มใช้ทางวิ่งใต้ดินที่แยกแม่โจ้ (โรงพยาบาลเทพปัญญา) ห้างสรรพสินค้าเซนทรัลเฟสติวัล สถานีขนส่งอาเขต โรงพยาบาลแมคคอร์มิคเชียงใหม่ โรงเรียนคาราวิทยาลัย โรงแรมปรีนส์รอยแยลส์วิทยาลัย ตลาดวโรรส (กาดหลวง) เทศบาลนครเชียงใหม่ ย่านเชียงใหม่ไนท์บาซาร์ โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย โรงเรียนพระหฤทัย โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย เชียงใหม่แลนด์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น สนามบินนานาชาติเชียงใหม่และเชื่อมจุดตัดสายสีแดง

ระบบขนส่งรางเบาสายสีน้ำเงิน ระยะทางประมาณ 11 กิโลเมตร เริ่มต้นจากทางวิ่งใต้ดิน-สวนสัตว์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พบจุดตัดสายสีแดง) วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ประตูทาแพ ย่านเชียงใหม่ไนท์บาซาร์ (พบจุดตัดสายสีเขียว) ตลาดสันป่าข่อย สถานีรถไฟเชียงใหม่ เริ่มใช้ทางวิ่งบนดินที่แยกหนองประทีป ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีคอนันต์ และสถานีสุดท้ายคือห้างสรรพสินค้าพารามเมนาดา

ซึ่งสถานีสุดท้ายของสายสีน้ำเงินที่สามารถเชื่อมต่อไปยังสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ในอำเภอสันกำแพง ซึ่งเป็นแหล่งศูนย์กลางความเจริญในอนาคตเนื่องจากการสร้างสนามบินนานาชาติเชียงใหม่แห่งที่ 2 ในบริเวณนี้ อีกทั้งอำเภอสันกำแพงเป็นอำเภอที่เต็มไปด้วยหมู่บ้านที่พักอาศัยของคนเชียงใหม่ที่ย้ายออกมาจากในตัวเมืองเป็นจำนวนมาก มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและน่าสนใจหลายแห่ง อาทิเช่น ศูนย์ทำร่มบ้านบ่อสร้างซึ่งเป็นแหล่งหัตถกรรมทำร่มที่มีชื่อเสียงมากของภาคเหนือ ถ้าเมืองออน และน้ำพุร้อนสันกำแพง น้ำพุร้อนมหัศจรรย์เพียงแห่งเดียวที่พุ่งทะยานจากใต้ดินขึ้นสู่ฟ้า เลยน้ำพุร้อนไปก็จะเป็นหมู่บ้านแม่กำปอง ที่นักท่องเที่ยวที่รักธรรมชาติและวิถีชีวิตสงบเงียบมักเลือกไปพักโฮมสเตย์เพื่อเรียนรู้และเข้าถึงวิถีชีวิตของคนเหนือที่แท้จริง ซึ่งการเดินทางเชื่อมต่อไปยังอำเภอสันกำแพงนั้นระบบขนส่งสาธารณะยังมีเพียงรถสองแถวสาธารณะของคนท้องถิ่น การเหมารถสองแถวแดง และการเหมาแท็กซี่เท่านั้น ซึ่งย่อม

สร้างปัญหาค่าเดินทางที่สูงมากให้แก่นักท่องเที่ยวที่ไม่มีข้อมูลและคนพื้นที่ที่ไม่มีรถส่วนตัวโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ และโครงการระบบรถไฟฟ้ารางเบาของสายสีน้ำเงินสิ้นสุดเพียงห้างสรรพสินค้าพรอมเมนาดา ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 โครงการรถไฟฟ้ารางเบาจังหวัดเชียงใหม่ สายสีแดง สายสีเขียว และสายสีน้ำเงิน

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นความสำคัญปัญหาการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ จากระบบขนส่งสาธารณะยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด และไม่มีจุดเชื่อมต่อกับสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษา “การพัฒนาส่วนต่อขยายระบบรางในจังหวัดเชียงใหม่เพื่อการเดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ” เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานีย่อยรถไฟฟ้าให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญต่าง ๆ ได้ง่ายและครอบคลุมทั่วถึงมากขึ้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อให้นักท่องเที่ยวและประชาชน ได้ใช้ระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกสบาย ปลอดภัย และประหยัดค่าเดินทางได้

ขอบเขตในการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการพัฒนาการสร้างส่วนต่อขยายระบบรถไฟฟ้ารางเบาสายสีน้ำเงิน จากจุดสถานีห้างสรรพสินค้าพารามเมนาด้าสู่สถานที่ต่าง ๆ ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ศึกษาตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2562 เป็นต้นไป

ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาเฉพาะจุดเชื่อมต่อสถานีรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน สถานีห้างสรรพสินค้าพารามเมนาด้า เพื่อการเดินทางต่อไปยังอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โครงการการสร้างส่วนต่อขยายระบบรถไฟฟ้ารางเบาสายสีน้ำเงิน จากจุดสถานีห้างสรรพสินค้าพารามเมนาด้า จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวและประชาชน ได้ใช้ระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกสบาย ปลอดภัย และประหยัดค่าเดินทางได้
2. โครงการการสร้างส่วนต่อขยายระบบรถไฟฟ้ารางเบาสายสีน้ำเงิน จากจุดสถานีห้างสรรพสินค้าพารามเมนาด้าจะสามารถลดปัญหาการจราจรติดขัดได้
3. ผู้ประกอบการหรือนักลงทุนที่ร่วมทุนก่อสร้างส่วนต่อขยายระบบรถไฟฟ้ารางเบาสายสีน้ำเงิน จากจุดสถานีห้างสรรพสินค้าพารามเมนาด้าคืนทุนภายในระยะเวลา 15 ปี

นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทางการพัฒนา หมายถึง แนวทางการพัฒนาส่วนต่อขยายรถไฟฟ้ารางเบาสายสีน้ำเงิน จากจุดสถานีห้างสรรพสินค้าพารามเมนาด้า

ระบบขนส่งสาธารณะ หมายถึง ระบบขนส่งด้วยรถไฟฟ้ารางเบา